

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Suasio belli contra Romanos grauissima: Oratio Galgaci. Inuentio
argumentorum à Necessario, Facili, Adiunctis Personarum: &c. Oratio inter
optimas & grauissimas:

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

lenimentis, senatum mirum ad dignitatem retinendam hortatur.

S. V. A. S. I. O B E L L I C O N T R A Romanos grauiſſima.

O R A T I O G A L G A C I .

Ex Cornelio Inuentio argumentorum est à necessario, facili, adiunctis Personarum. Dispositio grauiora initio pramittit, nec tamen desistit in leuita. Elocutio grauis, neruosa, torrens, incensa, sublimis, sententiosa, hæc oratio inter optimas, & grauiſſimas cenſeri poteſt.

Exordium à iſta & fiducia. Quoties cauſas belli, & neceſſitatem noſtram intueor, magnus mihi animus eſt, hodiernum diem, conſentumque veſtrum in iſtius libertatis totius Britannia: fore. Nam & vniuerſi ſeruitutis expertes, & nulla vltra terra, ac ne mare quidem ſecurum, imminente nobis claſſe Romana. Ita prælium, ac que arma, qua fortis hoſteſta, eadem etiam ignauiſſima ſunt.

Præiores pugna: quibus aduerſus Romanos varia fortuna certarum eſt, ſpem, ac ſubſidium in noſtris manibus habebant, quia nobiliſſimi totius Britannia:, eoque in iſtis penetrabilibus ſiti, nec ſeruentium littora aſpicientes, oculos quoque à contactu dominationis inuiolatos habebant. Nos terrarum, ac libertatis extremos, reſeſſus ipſe, ac ſinus famæ in hunc diem defendit. Nunc terminus Britannia: patet, ac que omnia ignota pro magnifico eſt.

Sed nulla iam vitra gens, nihil niſi ſuæctus, & ſaxa. Et inferiores Romani, quorum ſuperbiam fruſtra per obſequium, & modeltiam effugeris, vapores orbis, poſtquam curuæ vaſtantiſſimi deſuere terra, & mare exuamur. Si locuples hoſtis eſt, auari; ſi pauper, ambitioſi; quos non Oriens, non Occidens ſatiauerit. Soli omnium ope: at que inopiam pari aſſiduè concepiunt. Aulæ, trucidate, rapere falſis nominibus imperium, ac que ubi ſolitudinem faciunt, pacem appellant.

Liberos enique, ac propinquos ſuos natura chariſſimos eſſe voluit: hi per delectas alibi

ſeruituri auferuntur. Coniuges, ſoroſque, eſſi hoſtilem libidinem effugiant, nomine amicorum, atque hoſtium polluantur. Bona, fortunaſque in tributum egeruat, in annonam frumentum: corpora ipſe ac manus, ſiluis ac paludibus emuniendis, verbera inter, ac contumelias conterunt. Nota ſeruituti mancipia ſemel venunt, atque vltro à dominis aluntur, Britannia ſeruitutem ſuam quotidie emit, quotidie paſcat. Ac ſicut in familia recentiſſimus quiſque ſeruorum, & conſeruis ludibrio eſt, ſic in hoc orbis terrarum veteri famularu, noui nos, & viles in exilium petimur. Neque enim arua nobis, aut metalla, aut portus ſunt, quibus exercendis referuemur. Virtus porro, ac ſerocia ſubiectorum Brigantia: ingrata imperantibus. Et longinquitas, ac ſerocia populi, tum iſtius quo tuſus, ſo ſuſpectus. Ita ſublata ſpe venia:, tandem ſumite animum, tam quibus ſalus, quam quibus gloria cariſſima eſt. Brigantes forma duce, exurere coloniam, expugnare caſtra, ac niſi felicitas in ſocordiam vertiſſet, exuere iugum potuere: nos integri, & indomiti, & libertatem, non in præſentia ſaturi, primo ſtatim congreſſu, vnde oſtendamus, quos ſibi Caledonia viros ſepoſuerit: An eandem Romanis in bello virtutem, quam in pace laſciuiam eſſe creditis? Noſtris illis diſceſſionibus, ac diſcordijs clari, vitia hoſtium in gloriam exercitus ſuſvertunt: quem contractum ex diuerſiſſimis gentibus, ve ſeget hoſtes.

Discordia: ciuium auget hoſtes. Nihil Gallos, & Germanos, & (pudet dictu) Britanorum pleroſque dominationi aliena ſanguinem commoſcantes, diutius tamen hoſtes, quam ſeruos, fide, & affectu teneri putatis. Metus, & terror eſt, infirma vincula charitatis. Quæ ubi remouebis, qui temerè deſerint, odiſſe incipient: omnia victoria: iſcitamenta pro nobis ſunt. Nullæ Romanos coniuges accendunt, nulli parentes fugam exprobrati ſunt: ac nulla plerique patria, aut alia eſt. Paucos numero circum trepidos ignorantia:, cælum ipſum, ac mare, & ſyluas, ignora omnia circumſpectantes, clauſos quodammodo, ac victos alij nobis traiderunt. Nec terreat vanus aſpectus, & auris fulgor, atque argenti, quod neque tangit, neque vulnerat. In ipſa hoſtium acie inueniemus noſtras manus.

Agnoscent Britanni ſuam cauſam: recordabuntur Galli priorem libertatem, deſerent illos cæteri Germani, tanquam nuper Viſij reſta-

reliquerunt. Nec quicquam ultra formidinis, vacua castella, senum coloniarum, inter male parentes, & iniuste imperantes agrarum municipia, & discordantia. Hic dux, hic exercitus: ibi tributa, & metalla, & ceterarum seruientium poenarum, quas in aeternum proferre, aut statim uelisci, in hoc campo est. Proinde ituri in aciem, & maiores vestros, & posteros cogitate.

OECONOMIA
orationis.

Necessitas
inuicta

I. Exordium à spe, & fiducia: & potentissimum argumentum necessitatis, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ ἀπορίτου ἔστι δὲ τοῦ ἀπορίτου, quod ait Aeschylus in Prometheus.

II. A superbia, fastu, & insolentia Romanorum, qua res ad ingenuas mentes ulcerandas potentissima est: hinc se erigit inuicta grauis, & amarulenta in eorum avaritiam, rapinas, crudelitatem, qua omnia grandibus, & acutis sententijs, quasi amento vibrata intus desiguntur sensibus.

III. Et ne dum ad pompam hac dicta videantur, succedit enumeratio detrimentorum grauissimorum, qua ornatur per Antithesin. Tum acro illud comparatum ductum à mancipijs postremo loco inuenitur, quasi fulmen. E quid grauius alicui poterat? Mancipia semel ueneunt, Britannia seruitutem suam quotidie emit.

Necessitas
fortis facit.

IV. Omnis spes solatii in tantis miserijs exclusa vehementer urget, & incendit spem ex ipsa desperatione eliciens. Senec. lib. 1. ad Neronem. Acerrima virtus est, quam extrema necessitas extundit.

V. Argumentum est à minori ad maius. Nempe simulantur exemplo inferiorum: ijs appositè narratis affertur, quod Brigantium oppidum Rhetia, duce scemina pro libertate fecerit.

VI. Extenuantur hostes Romani, qui plus terroris habent, quam uirtutis, alienis, ut ait, discordijs clari. Similia habet Demosthenes Olynthiaca secunda numero 8. & 9.

VII. Adiunctum personarum in Britannis, praecleara ad bellum incitamenta ultimo loco afferuntur.

VIII. Minuitur terror hostium, praecleara, & excelsa spes proponuntur credularum mentium illecebra, & saepe ἀγορεύειν ἐβάρητα.

IX. Peroratio acris, & velox, per Antithesin bonorum & malorum.

DISSUASIO.

ORATIO MARCI VALERII CORUINI DICTATORIS, ad coniu-ratos, & seditiosos milites, qua dehortatur à pugna contra patriam.

Inuentio argumentorum est ab adiunctis rerum, & personarum.

Dispositio sensim graditur ad maiora.

Elocutio est grauis, & splendida, & ut in re subita fieri oportuit, concisa.

DEOS immortales, Milites, vestros publicos, Ex Livio meosque ab urbe proficiscens ita adorauit, lib. 7. veniamque supplex poposci, ut mihi de uobis concordiae partem gloriam, non uictoriam darent. Satis fuit, eripere, unde belli decus pariat: hinc pax perenda est. Quod Deos immortales inter nuncupanda uota expoposci, eius me compotem uoti uos facere potestis, si meminisse uultis, non uos in Samnio, nec in Volscis, sed in Romano solo castra habere: si illos celles, quos cernitis, patriae uestrae esse, si hunc exercitum ciuium uestrorum: si me Consulem uestrum, cuius ductu, auspicioque, priore anno, bis legiones Samnitium fudit, bis castra uicistis. E. Nobilissimo sum M. Valerius Coruinus, Milites: cuius modum uos nobilitatem beneficijs erga uos non iniurijs sensistis: nullius superbiae in uos legis, nullius crudelis Senatus consulti auctor: in omnibus meis imperijs in me seuerior: quam in uos. Ac si cui genus, si cui sua uirtus, si cui etiam maiestas, si cui honores subdere spiritus potuerunt: ijs eram natus; id specimen mei dederam, ea aetate consulatum adeptus eram, ut potuerim, tres & uiginti annos natus Consul, patribus quoque ferox esse, non solum plebi. Quod meum factum, dictum uel Consulibus grauius, quam Tribuni audistis: Eodem tenore duos insequentes Consulatus gessi; eodem haec imperiosa dictatura geretur, ut neque in hos meos, & patriae meae milites mitior, quam in uos (horreo dicere)